

ALGÉRIA

I. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete, bilaterális kapcsolatok

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság
Államforma	köztársaság
Főváros	Algír
Terület	2 381 740 km ²
Népesség	33 769 668 fő
Nemzetiségi megoszlás	arab-berber 99%, európai kevesebb, mint 1%
Vallási megoszlás	szunnita muszlim 99%, keresztény és zsidó 1%
Hivatalos nyelv	arab
Beszélt nyelvek	arab, francia, berber dialektusok
Klíma	északon mediterrán, délen sivatagi
Államfő	Abdelaziz Bouteflika
Miniszterelnök	Ahmed Ouyahia
Hivatalos pénz (kód)	Algériai dinár (DZD)
Jelentősebb városok	Oran, Constantine, Annaba

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Algéria főbb gazdasági mutatói

		2006	2007	2008
A GDP értéke folyó áron	Mrd USD	111,3	122,5	144,7
A GDP növekedése változatlan áron	%	2,0	3,0	3,0
Egy főre jutó GDP folyó áron	USD/fő	3 300	4 000	4 300
Infláció	%	2,5	3,6	4,5
Munkanélküliségi ráta	%	12,3	11,8	11,3
Folyó fizetési mérleg egyenlege	Mrd USD	31,8	30,5	34,5
Költségvetés egyenlege a GDP %-ában	%	n.a.	4,9	7,6

Forrás: Algériai Nemzeti Bank, Algériai Pénzügyminisztérium, Algériai Statisztikai Hivatal, IMF
Megjegyzés: 76 DZD/USD áron átszámítva. Különböző források között időnként eltérő adatokat találunk.

Algéria 33,8 millió lakosával (2008. július), 2,4 millió km² területével, világméreteken is stratégiai jelentőségűnek minősülő kőolaj- és gáztartalékaival a nyugat-mediterrán térség egyik legjelentősebb állama. Területét tekintve Szudán után Afrika második legnagyobb országa. Afrika negyedik legnagyobb gazdasága is egyben, köszönhetően a szénhidrogén-kitermelésnek. A szénhidrogének folyamatos árnövekedése miatt Algéria költségvetési bevételei rohamosan növekedtek. Az állami költségvetés évek óta jelentős aktívummal zárta az évet. Ennek következtében Algéria 2006-ra visszafizette gyakorlatilag az összes külföldi államadósságát és nettó hitelezővé vált a nemzetközi pénzpiacon.

Mivel a szénhidrogén-kitermelés alkotja az ország gazdaságának gerincét, ezért attól nagymértékben függ Algéria gazdasága. Az exportbevételek 98%-a, és a GDP értékének mintegy 50%-a földgáz és kőolaj értékesítéséből származik. A folyó fizetési mérleg kizárólag ennek köszönhetően pozitív. Az import - a kormányzat különböző piacvédelmi intézkedései ellenére is - évről évre növekszik.

2008-ban az algériai GDP - az előző évvel azonos ütemben - 3%-kal bővült. 2009-ben a legpesszimistább becslések is minimum 2,2%-os növekedést prognosztizálnak. 2008-ban az egy főre jutó GDP - vásárlóerő-paritáson számolva - 7000 USD. Az infláció 2008-ban 4,5%-ra gyorsult. A munkanélküliségi statisztika csökkenő tendenciát mutat, de továbbra is jelentős. Strukturális probléma a társadalom „fiatalodása”, és ezáltal, a fiatalkori munkanélküliség növekedése (a munkanélküliek 75%-a 30 év alatti). A feketegazdaság aránya becslések szerint mintegy 50% és a tényleges munkanélküliség is vélhetően meghaladja a nyilvántartott 11,3 százalékot.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb import termékek

Algéria külkereskedelmi forgalma

		2005	2006	2007	2008
Az export értéke	Mrd USD	45,0	52,4	63,4	82,1
Az import értéke	Mrd USD	19,7	20,5	33,3	49,1

Forrás: Algériai Nemzeti Bank, Algériai Statisztikai Hivatal

A külkereskedelmi aktívum 2008-ban 33 Mrd USD volt. Az ország importfüggősége egyre növekszik, amelynek ellensúlyozására Algéria igyekszik a fogyasztás növekedéséből származó import mértékén felül növelni szénhidrogén-exportját. Hosszabb távú cél a külkereskedelmi forgalom szerkezetének javítása. Az ötéves elnöki program (2005-2009) elsősorban azt tűzi ki célul, hogy az import egy részét - elsősorban az élelmiszerimportot, ezen belül a tejet és tejtermékeket, nyershúst és húskészítményeket, zöldséget, gyümölcsöt, gyümölcsalapú üdítőitalokat - hazai termékekkel váltsák ki.

Az ország külgazdaságát és kereskedelempolitikáját alapvetően meghatározza az a tény, hogy az export 98%-át a földgáz- és olajeladások adják. A bevételek egy részéből tartalékokat képeznek, de a nagyobb részt közvetlenül levásárolják, elsősorban a négy dél-európai partnerországban (Franciaország, Olaszország, Portugália és Spanyolország). A szénhidrogénen belül is elsősorban a cseppfolyós gáz (LNG és LPG) értékesítéséből származik Algéria exportbevétele, így az exportnövekedés egyenesen arányban van az LNG és LPG világpiacon áremelkedésével.

A jó minőségű algériai föld- és propángázt felvásárló legfontosabb partnerek sorrendben az Egyesült Államok, Olaszország, Spanyolország, Franciaország, Kanada, Hollandia és Belgium. Az export körülbelül egy-egy százalékát adják más nyersanyagok (pl. foszfát), és néhány mezőgazdasági termék (datolya és olívaolaj).

Az importált termékek gyakorlatilag a teljes termékpalettát érintik. A teljes áruimport mintegy 16-18%-át adják a különböző élelmiszeripari termékek, gabonák, hüvelyesek, burgonya, élőállatok és állati eredetű készítmények valamint különböző félkész és kész élelmiszerek, 17%-a feldolgozásra szánt félkész fém, fa és műanyagtermék, 16%-a pedig ipari késztermék, gépipari, műszaki, elektronikai termékek. Mintegy 12% a gépjárművek és alkatrészek, 8% a gyógyszerek és orvosi eszközök aránya az importban.

Algéria főbb export partnerei (2007-es adatok): USA (29,4%), Olaszország (13,8%), Spanyolország (9,6%), Kanada (8,4%), Franciaország (7,4%) és Hollandia (5%). Főbb import partnerei (szintén 2007-es adatok): Franciaország (18,7%), Kína (9%), Olaszország (8,5%), Spanyolország (6%), USA (5,5%), Németország (5,3%) és Törökország (4,6%).

4. Tőkeáramlás, statisztika, főbb partnerek

Algéria működőtőke importja és exportja

		2006	2007	2008
Közvetlen külföldi működőtőke-import	Mrd USD	1,8	1,4	2,3
Közvetlen működőtőke-export	Mrd USD	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Algériai Nemzeti Bank

A beáramló külföldi működőtőke értéke a mindenkori biztonsági helyzet és a kormányzat tőkevonzó vagy éppen gátló magatartásának függvényében változik. A teljes külföldi működőtőke állományát 13 milliárd dollárra becsülik, amelynek 98%-a a szénhidrogén kitermelésbe irányul. Legnagyobb külföldi befektető a British Petroleum, mintegy 4,5 milliárd dollár értékű befektetéssel, de jelentős holland, norvég és amerikai kőolajipari befektetések is vannak. A szénhidrogén-iparon kívüli legnagyobb külföldi befektető az Emirátusok, amelynek befektetői a mobiltelefon- és az ingatlanpiacon aktívak.

Az algériai működőtőke-export jelentéktelen. Ennek legfőbb oka az algériai tőke kivitelét tiltó szabályozás.

II. Magyarország és Algéria bilaterális kapcsolatai, külkereskedelem, tőkeáramlás

A magyar – algériai külkereskedelem áruszerkezete (M USD)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Összesen	60,6	45,0	0,1	0,1	60,5	44,9
Élelmiszer, ital, dohány	3,6	1,0	0,0	0,0	3,6	1,0
Nyersanyagok	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Energiahordozók	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Feldolgozott termékek	2,6	7,7	0,1	0,1	2,6	7,6
Gépek, gépi berendezések	54,3	36,4	0,0	0,0	54,3	36,3

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2008-ban (%)

	INDEX (2008/2007)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	74,4	113,0	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	27,2	-	2,2	-
Nyersanyagok	4 750,0	-	0,0	-
Energiahordozók	0,0	-	-	-
Feldolgozott termékek	292,9	83,9	17,1	73,9
Gépek, gépi berendezések	66,9	6 850,0	80,7	26,1

Forrás: KSH

1990 előtt Magyarország Algéria jelentős gazdasági partnere volt. A korábbi vállalati kapcsolatok azonban teljesen leépültek a 90-es években, a kereskedelmi forgalom az ezredfordulóra minimálisra csökkent. Az ezredforduló után azonban megindult egyfajta lassú növekedés, és mára Algéria a 6. legnagyobb kereskedelmi partnerünk Afrikában. Exportunk a gépi berendezések, valamint az élelmiszerek, importunk pedig a feldolgozott termékek behozatalára koncentrálódik.

Az algériai piacon potenciálisan érdekelt, vagy már üzletileg képviselt magyar cégek, iparvállalatok hasznosíthatják az ipari export-, illetve beszállítási lehetőségeket, főként a kormányzati, állami tendereik révén. Az exportunk zömét adó ipari termékek közül ismertebbek a fényforrások, a gázturbina alkatrészek, a magyar polisztirol, gumitömlők, állatgyógyászati termékek, premixek, villamosenergetikai, környezetvédelmi és a szénhidrogén-ipari gépek, sportstadion berendezések (világítás, kijelzők, műanyag padlók). Újabban nagy tételben szállítottunk előgyártott konténer-épületeket, élelmiszeripari töltő-palackozó sorokat (több esetben használtan és hazánkban felújítva).

EU-csatlakozásunk nyomán, az algériai piacon már jelen lévő neves nyugat-európai cégek beszállítóiként is újabb lehetőségek nyílnak meg. Ezen belül is fontosak a kapcsolódó magyar tervezési-szerelési szolgáltatások, szakemberek (főként alvállalkozóként, beszállítóként, oktatóként).

Működőtőke-befektetések

A kölcsönös tőkebefektetések Algéria és Magyarország között elenyészőek. Korábbi kapcsolatból adódóan két magyar vállalatnak van Algériában bejegyzett cége, de jelenleg egyik vállalkozás sem működik. Aktív magyar befektetésről Algériában tehát nem tudunk. Algériai tulajdonban lévő vállalkozás Magyarországon - ismereteink szerint - kettő van: az egyik kisállat-kereskedelemmel, míg a másik szárnyas és szarvasmarha takarmány kiegészítők és vitaminok kereskedelmével foglalkozik.

Magyar export szempontjából perspektivikus ágazatok, termékcsoportok

Algéria az energiahordozók és néhány jól körülhatárolt mezőgazdasági termék kivételével gyakorlatilag minden egyéb ágazatban erősen importfüggő, így a perspektivikus termékcsoportok palettája igen széles. Ugyanakkor a gyakorlatilag korlátlan piaci lehetőségekre legtöbb versenytársunk igen agresszív piaci magatartással reagál. Magyar exportlehetőség ésszerűen tehát csak azokban a piaci szegmensekben képzelhető el, amelyekben a magyar áru vagy versenytárs nélküli, vagy az ár/érték aránya nemzetközi szinten is verhetetlen.

Eddigi kereskedelemfejlesztési tapasztalataink alapján magyar vállaltoknak konkrét exportpotenciálja van az alábbi területeken:

- húsmentes feldolgozott élelmiszerek; zöldség és gyümölcskonzervek, bébiételek, csokoládék,
- orvosi diagnosztikai eszközök, implantátumok, kötszerek és steril eszközök,
- édesvízi hal, szárnyas és szarvasmarha számára való takarmány kiegészítők, vitaminok, antibiotikumok, stressz-oldók és vakcinák,
- számítástechnikai eszközök, szoftverek, hálózatdiagnosztikai és hálózatbiztonsági szolgáltatások,

- víztisztításhoz és öntözéshez használt berendezések; pumpák, szivattyúk, teljes víztisztító és öntözőrendszerek illetve azok alkatrészei.

Eseti exportnövekedést eredményezhetne egyes elektronikai eszközök, gépipari és gépjárműipari berendezések, valamint egyes vegyi áruk értékesítése.

Magyar szempontból perspektivikus tőkekihelyezési lehetőségek

Algéria privatizációs törekvései néhány éve megtorpantak és a külföldi vállalatok 51%-os algériai tulajdoni hányadának előírása mellett egyelőre nem is számítunk áttörésre. A vállalatalapítási procedúra igen bürokratikus és nehézkes. Az Algériába való kihelyezések minden esetben a kockázati tőke kategóriájába tartoznak és így ezt csak a tőkeerős és adott esetben több évi veszteség mellett való működést is elviselő vállalkozásoknak ajánljuk.

A külföldi befektetések súlyponti területei az energiaszektor mind up-stream (kitermelés) mind down-stream (elosztás) oldala és az infrastruktúra-fejlesztés. Ez utóbbin belül a kormány 150 millió dolláros fejlesztési tervének köszönhetően igen sok autópálya- és vasútépítést, valamint vidéki villamosítást érintő közbeszerzési tender jelenik meg. Potenciális beruházási projektek vannak a szennyvíztisztítás, az öntözés és a hulladékgazdálkodás; szeméttégetés kapcsán. A tervezett projektek megvalósításába a magyar vállalatok akkor tudnak eredményesen bekapcsolódni, ha a berendezések szállítása mellett befektetőként is részt vesznek a projektek megvalósításában és tartós üzemeltetésében.

Politikai szinten már bontakozik a fosszilis energiák után következő energiagazdálkodás gondolata és ez teret nyithat a megújuló energiákat (szél és nap) hasznosító erőművek építésének. A fennsík és hegyvidék rengeteg, jelenleg kihasználatlan termálforrással is rendelkezik, ami első körben a gyógyturizmus fejlődését, majd később a geotermikus energiák hasznosításának fejlesztését is eredményezheti. Az energiaszektorban érdekelt tőkeerős magyar vállalatoknak így érdemes lehet e területbe hosszú távú befektetéseket indítani, a technológiát átadni, fejlesztésekben részt venni, majd a megvalósuló beruházásokat üzemeltetni.